THE ISRAELITE PRESS
The only Jewish Newspaper of Western Canada.
אידישע וואָרט
Office and Place of Business: New Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave. East
Published daily except Saturday and Sunday
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA
Subscription: $6.00 per year.
Est. 1910 Phones: 55 409—52 213
Winnipeg — Manitoba

סטאלין — איז קאָנסעקווענט

פון מאָסקווע קומען אָן מעלדונגען וועגן א גרינדלאכער רעאָרגאַניזירונג פון דער סאָוועט רעגירונג. יאָזעף סטאלין, וועלכער האָט ביז איצט פארנומען דעם באשיידענעם אמט פון סעקרעטאר פון דער קאָמוניסטישער פארטיי, — וועלכער איז אָבער פאקטיש, געווען דער אמת'ער דיקטאטאר פון רוסלאנד — האָט אָפּגעזאָגט אלעקסיי ריקאָוו'ן פון דעם אמט פון פרעמיער, און זיך אליין באשטימט אויף ריקאָוו'ס שטעלע. סטאלין איז געווארן דער אָפיציעלער, אָפן אנערקענטער דיקטאטאר פון סאָוועטן־מאכט.

זיין ארונטערזעצונג האָט ריקאָוו צו פארדאנקען איין קליינקייט: ער האָט געוואגט צו זיין א "רעכטער" אין נים איינשטימען מיט סטאלינס "לינקער". דער לעצטער פארטיי־קאָנגרעס, וועלכער איז אָפּגעהאלטען ערשט מיט א וואָך צוריק אין מאָסקווע, האָט, נאָטירלאך אנגענומען פון דער אלגעמיינער רעזאָלוציע פון סטאלינס "פראָגראם פאר א שנעלערער קאָלעקטיווישיזאציע, ווייל ווער וואגט זיך צו שטערן קעגן סטאלינס "איז גרויס סטאלינס" איז־פלום איז, און ווי שוואך זיינע קעגנער זיינען — האָבן עס דערווייז טאקע זיינע קעגנער אליין אויף דעם דערמאָנטן קאָנגרעס. קיין איינציקער פון די וועמען ער, סטאלין, האָט סארקאסטישע קריטיקירט, פון וועלכע ער האָט זיך אויסגעלאכט—האָט נים געוואגט צו ענטפערן. זיי האָבן באשיינפארלאך גע־געמיינט אז דורך זייער שטיל־שווייגן, וועלן זיי קאָנען אנהאלטן זייערע "דזשאבס", האָבן זיי דאָס אויך פארשפּירט. זיי האָבן פארגעסן אז סטאלין באטראכט זיך ווי דער נאָכפאָלגער פון לעניי'נען. ער גלייכט אין דער תורה פון דיקטאטור. אין ער איז קאָנסעקווענט: א דיקטאטאר מיט ראטעגבער — איז א ווידערשפּרוך. נאָך ווייניקער פארשטענדלאך איז א דיקטאטאר ארומ־גערינגלט מיט ראטעגבער וועלכע זיינען נים איינשטימיק מיט אים. א דיק־טאטאר מוז האָבן בלויז געהאָרכזאמע אונטערגעגעבענע נאָכפאָלגער: "ווער עס איז נים מיר, איז קעגן מיר"—האָט געזאָגט נאפּאָלעאָן, אין דאָס זעל־בע — סטאלין.

שוין צייט מיר זאָלן וויסן

ענטפערנדיק א דעלעגאציע פון דער איינפלוסרייכער "אנגלאָ־דזשו־איש קאָמיטי" פון לאָנדאָן, וועלכע זיינען אים געקומען זעגן אין באזוג צו דער אָפּשטעלונג פון אידישער אימיגראציע אין ארץ־ישראל, האָט לאָרד פאספילד, דער קאָלאָניאל מיניסטער, געזאָגט אז, ערשטנס איז די אויפר־גונג פון די אידן נים באגרינדעט, די ענגלישע רעגירונג האָט אויף א האָר נים געביטן איר שטעלונג צו ארץ־ישראל. זי איז אנטשלאָסן געטרייו דורכ־צופירן אירע פארפליכטונגען אונטערן מנדאט. צווייטנס, זאָגט ער, מאָכן די אידן א גרויסן טעות: דער מאנדאט באצווקט נים צו גרינדן אין ארץ־ישראל א אידישן שטאאט, נאָר א "אידישע נאציאָנאלע היים" און דאָס מיינט אז די אינטערעסן פון די . . . אראבער מוזן באשיצט ווערן.

אין א בריוו וואָס דראמאנד שיעלס, געהיפּס סעקרעטאר צום קאָ־לאָניאל מיניסטער, האָט מיט א פאָר וואָכן צוריק געשיקט אים אידישע דע־פּוטאט מארקוס, באקלאָגט ער זיך אויך אז די אידישע מאסן זיינען צופיר־אויפגערעגט; אז די אידישע פרעסע איז צו פארדעכטיקט און דריקט אויס איר קעגנערשאפט, אָדער נים־צוטרוי צו דער ענגלישער רעגירונג אין נים־געמאָסטענע ווערטער און "דאָס העלפט אונז נים צו לעזן די שווערע פראגעס וואָס זיינען פארבונדן מיט דעם אויפבוי פון ארץ־ישראל".

מיר פארשטייען דיך געפילן פון לאָרד פאספילד און מר. שיעלס. עס וואָלט געווים זיין פיל איינגענעמענער, פיל גרינגער, ווען די אידן פראָטעס־טירן נים, ווען די ציטונגען באציען זיך בלויז מיט דעפעלאכקייט צו דער ענגלישער רעגירונג. אָבער וועמעס שולד איז עס, וואָס די אידן זיינען אויפ־גערעגט, און די אידישע פרעסע פארדעכטיקט? ווער, אויב נים די אומפּיי־איקע אָנגעשטעלטע פון דער ענגלישער רעגירונג וואָס פארטיידיקן נים זייערע אייגענע און די אידישע אינטערעסן אין ארץ־ישראל?

דער ערשטער באדינג פאר אן ערלאכער דערפילונג פון דער ענגלי־שער רעגירונג'ס פארפליכטונגען צום אידישן פאָלק — איז צו אלע פעלקער וועלכע האָבן זיי איבערגעגעבן דעם מאנדאט—איז קלאָר צו פארשטיין וואָס איז דער צוועק פון דעם מאנדאט. לאָרד פאספילד זאָגט אז דער מאנדאט באַ־צוועקט נים צו גרינדן א אידישן שטאאט, נאָר א אידישע נאציאָנאלע היים. די ציוניסטן זיינען מיט אים איינשטימיק. אָבער א אידישע "נאציאָנאלע" היים, האָט קיין זין נים, אָן אידן — און אָן געוויסע "נאציאָנאלע" פריווי־לעגיעס. נאציאָנאלע "רעכט" אין און איבער ארץ־ישראל. און די ערשטע, נאמירלאכסטע, גרינדלאכע, וועלכסט־פארשטענדלאכע "רעכט" איז — א פרייע אידישע אימיגראציע קיין ארץ־ישראל.

בלויז "מענשלאכע" רעכט זוכן די אידן נים נאָר אין ארץ־ישראל; דאָס דערוואָרטן זיי, פאר דעם קעמפן זיי אין אלע אנדערע לענדער איבער דער גאנצער וועלט. אין ארץ־ישראל פאָדערן זיי פאָזיטיווזיג, באשטימטע און נים באגרעניצטע "נאציאָנאלע" רעכט.

און אויב זיי קאָנען דאָס נים דערוואָרטן, און נים פאָדערן, זאָל דער באַרעכטער, קלאָר־דייקנדער, גוטמוטיקער און פריינדלאכער לאָרד פאס־פילד דערקלערן צו וואָס זיינען די אידן יאָ באַרעכטיקט — זאָל ער באַ־שטימט דעפינירן וואָס א "אידישע נאציאָנאלע היים" מיינט — און אונ־מער וועלכע אומשטענדן און באדינגונגען קאָנען די אידן עס דערגרייכן.

שוין צייט מיר זאָלן וויסן!

מיר גראטולירן זיי

איינע פון די מערקווירדיקסטע פונקטן אין דער שיינער רעדע וואָס פרעמיער קינג האָט געהאלטן ביי דער פייערונג פון מאניטאָבעס דימע־טענעס יובילי, איז געווען די וואָס ער האָט מיט באגייסטערונג דערמאָנט, אז טראָץ דעם וואָס דער סכסך צווישן די פראָווינציעלע און פעדעראלע רעגירונגען ארום דער פראגע פון איבערגעבן די נאטירלאכע רייכטימער פון דער פראָווינץ, — האָט זיך פארשלעפּט פאר צענדליקער יאָרן, איז ער איצט געשליכטעט געווארן אויף אזוי פיל צופרידנשטעלנד פאר אלע, אז דער אָפּמאך איז איינשטימיק אָנגענומען געווארן סיי פון דעם פראָווינציאלן פאר־לאמענט, סיי פון דעם פעדעראלן און אויך פון דעם ענגלישן פארלאמענט.

דאָס איז געווים א דערגרייכונג מיט וועלכער די ביידע פרעמיערס — פרעמיער קינג און פרעמיער ברעקען — האָבן א רעכט צו שטאָלצירן. קיי־נער פון זיי האָט נים געזוכט צו שלאָגן פּאָליטישן קאפּיטאל פאר זייערע באזונדערע רעגירונגען אָדער פארטייען. די פארטרעטער פון ביידע רעגירונ־גען האָבן געהאט דעם זעלבן אָפּזיכט: קומען צו אן ערלאכער פארשטענ־די־קונג און ענטגיטיק שליכטן א פראגע צו גונסטן פון ביידע צדדים.

און ווען מענשן קומען זיך צוזאמען אָן פאראורטייל, נים זוכנדיק אויסצוקומפּן ביים אנדערן פריווילעגיעס צו וועלכע זיי זייגען נים גרינט־לאך באַרעכטיקט, צו שליכטן א געוויסן סכסוך — קאָנען זיי דאָס אָן גרויסע שווערקייטן דערגרייכן.

פרעמיער קינג און פרעמיער ברעקען — מיט זייערע מיטהעלפער, פארדינען אונזער אנערקענונג פאר זייערע דינסטן אין דעם הינזיכט — און מיר גראטולירן זיי.

דאָס אידישע וואָרט

דאמילטאָן, אָנט.

א קאָרעספּאָנדענץ
פון ש. קאָפּלאָן

אויב איר ווילט זעען דאמילטאָן אין איר גאנצן פראכט, ראטן מיר אייך אויס־הויבן זיך אויף איינעם פון די אויבער־שטע עטאזשן פון "ראָיאל קאנאדע האָ־טעל" אין פון דארטן כאפּן א קוק דורכן פענסטער אונטן אין ארום.

ווען איר ווילט אָבער נאָך בעסער זע־ען דאמילטאָן, פון א העכערן און ברייטער רעז פּלאץ און נים דורך א פענסטער, דאן גייט ארויף, אָדער פאָרט ארויף, מיט א קאר אויף דעם דאמילטאָנער באַרג — וואָס איז ענלאך צום באַרג פון מאָנטרעאָל און פון דארט וועט איר זעען א גאָט געבענשט שטוקל לאנד.

די וואונדערבארע פאנאראמע שטעלט מיט זיך פאר א טייל פון דער אנטערער לעק און הארט לעבן איר דעם טאָל וואָס איז קאנטיק מיט יאָרן צוריק געווען פול מיט וואסער פון דעם זעלבן לייק, לינט די שיינע שטאָט דאמילטאָן וואָס טוטקס זיך אין גרינס: בוימער לייגן אויס די נאסן, בוימער גרופּירט אין סקווערן און מערער אין צווישן זיי זויבערע לאנגע גא־סען אין א מאָלערישער אומארדענונג, גלייכע גאסן אָדער ניט. געשניטן אין א שטריינגן אָרדענונג ווי א שאך בּרעט. די פאָבטפּלע געבייודע, געזעלשאפטלא־כע, פּרווּוואטע און רעזידענס געבייודע מיט דעם קליין ביסל מאָנומענטן, גיבן צו דאמילטאָן דעם חן פון א קלענערע מוסטערהאפטע מערב־אייראָפּייאישע שטאָט.

און ווען דאָס אלעס איז נאָך ווייניק אין איר ווילט זעען אין נאָכט געבענשט נאטור האָט זיך קאָפּפערירט מיט אר־גאניזירטע מענשן־פליכט קענגאיבער עלנטע, ליידנדע און אומגלוקלאכע מיט־מענשן — כאפּט א שפּאציר איבער'ן דערמאָנטן באַרג וואָס שטעלט מיט זיך פאר די פארטזעצונג פון דאמילטאָן אין דער חויך. דארט אויפ'ן באַרג איז דאָס קעווינגרייך פון די משוגעים און פון די ט. ב. קראנקע. די הונדערטער געבייו־דעס פון די צוויי אנשטאלטן גזיינען צע־וואָרפן וויים אין ברייט איבער'ן גאנצן באַרג־פלאך. איר זעט דאָ און דארט אייג־זאמע קלענערע הייזער פאר איינצלנע אומגלוקלאכע און גרעסערע געמיינזאמע געבייודעס פאר די צענדליקע און הונ־דערטע. געשטראָפטע מענשן. איר קאָנט זיי זעען דורך די פענסטער, איר באגעגנט זיי ארומשפּאצירנדיק איבער א אלייען און מוסטערהאפטע גאסן פון דאמילטאָ־נער באַרג־טאָל. עס וויינט דאָס הארץ קו־קענדיק אויף די בלאסע שיינע פּנים'ער פון די ט. ב. קראנקע, מערסטנטייל פרויי־ען, פּנים'ער געאיידלטע און יסורים, פּנים'ער פון מענשן וואָס האָבן שוין שלום געמאכט מיט דעם געדאנק אז זיי־ערע טעג פון גאָט'ס שיינער וועלט זיי־נען געעיילטע און אז זיי געפינען זיך שוין פרוזדור פון דער אן יענער וועלט.

ניט הייסלאכער ווערט אויף אויפ'ן הארצן ווען איר באגעגנט זיך מיט די פארשיידענע טיפּן משוגעים, דער גרעס־טער טייל פון זיי ארבעטן אויף די פער־דער פון דער פארם וואָס ליגט אויפ'ן זעלבן באַרג אין גרינען און וואקסן א דאנק דער מי פון די עלנטע. צי פילן זיי אז אויך זיי ביווען גאָטס וועלט? צי באגרייפן זיי אז דאָ אין דאמילטאָ ווערט אלעס געטאָן כדי צו פארזיכן דעם לעבן פון מענשן מיט פארלאָרענעם שכל?

מיר ווייסן נים וועמען עס געהערט די איניציאטיווע פון אויפהויבן די אומגליק־לאכע פון צום אידישן פאָלק — אין צו אלע פעלקער וועלכע האָבן זיי איבערגעגעבן דעם מאנדאט—איז קלאָר צו פארשטיין וואָס איז דער צוועק פון דעם מאנדאט. לאָרד פאספילד זאָגט אז דער מאנדאט באַ־צוועקט נים צו גרינדן א אידישן שטאאט, נאָר א אידישע נאציאָנאלע היים. די ציוניסטן זיינען מיט אים איינשטימיק. אָבער א אידישע "נאציאָנאלע" היים, האָט קיין זין נים, אָן אידן — און אָן געוויסע "נאציאָנאלע" פריווי־לעגיעס. נאציאָנאלע "רעכט" אין און איבער ארץ־ישראל. און די ערשטע, נאמירלאכסטע, גרינדלאכע, וועלכסט־פארשטענדלאכע "רעכט" איז — א פרייע אידישע אימיגראציע קיין ארץ־ישראל.

בלויז "מענשלאכע" רעכט זוכן די אידן נים נאָר אין ארץ־ישראל; דאָס דערוואָרטן זיי, פאר דעם קעמפן זיי אין אלע אנדערע לענדער איבער דער גאנצער וועלט. אין ארץ־ישראל פאָדערן זיי פאָזיטיווזיג, באשטימטע און נים באגרעניצטע "נאציאָנאלע" רעכט.

און אויב זיי קאָנען דאָס נים דערוואָרטן, און נים פאָדערן, זאָל דער באַרעכטער, קלאָר־דייקנדער, גוטמוטיקער און פריינדלאכער לאָרד פאס־פילד דערקלערן צו וואָס זיינען די אידן יאָ באַרעכטיקט — זאָל ער באַ־שטימט דעפינירן וואָס א "אידישע נאציאָנאלע היים" מיינט — און אונ־מער וועלכע אומשטענדן און באדינגונגען קאָנען די אידן עס דערגרייכן.

שוין צייט מיר זאָלן וויסן!

מיר גראטולירן זיי

איינע פון די מערקווירדיקסטע פונקטן אין דער שיינער רעדע וואָס פרעמיער קינג האָט געהאלטן ביי דער פייערונג פון מאניטאָבעס דימע־טענעס יובילי, איז געווען די וואָס ער האָט מיט באגייסטערונג דערמאָנט, אז טראָץ דעם וואָס דער סכסוך צווישן די פראָווינציעלע און פעדעראלע רעגירונגען ארום דער פראגע פון איבערגעבן די נאטירלאכע רייכטימער פון דער פראָווינץ, — האָט זיך פארשלעפּט פאר צענדליקער יאָרן, איז ער איצט געשליכטעט געווארן אויף אזוי פיל צופרידנשטעלנד פאר אלע, אז דער אָפּמאך איז איינשטימיק אָנגענומען געווארן סיי פון דעם פראָווינציאלן פאר־לאמענט, סיי פון דעם פעדעראלן און אויך פון דעם ענגלישן פארלאמענט.

דאָס איז געווים א דערגרייכונג מיט וועלכער די ביידע פרעמיערס — פרעמיער קינג און פרעמיער ברעקען — האָבן א רעכט צו שטאָלצירן. קיי־נער פון זיי האָט נים געזוכט צו שלאָגן פּאָליטישן קאפּיטאל פאר זייערע באזונדערע רעגירונגען אָדער פארטייען. די פארטרעטער פון ביידע רעגירונ־גען האָבן געהאט דעם זעלבן אָפּזיכט: קומען צו אן ערלאכער פארשטענ־די־קונג און ענטגיטיק שליכטן א פראגע צו גונסטן פון ביידע צדדים.

און ווען מענשן קומען זיך צוזאמען אָן פאראורטייל, נים זוכנדיק אויסצוקומפּן ביים אנדערן פריווילעגיעס צו וועלכע זיי זייגען נים גרינט־לאך באַרעכטיקט, צו שליכטן א געוויסן סכסוך — קאָנען זיי דאָס אָן גרויסע שווערקייטן דערגרייכן.

פרעמיער קינג און פרעמיער ברעקען — מיט זייערע מיטהעלפער, פארדינען אונזער אנערקענונג פאר זייערע דינסטן אין דעם הינזיכט — און מיר גראטולירן זיי.

50,000 אידישע פאמיליעס ערדארבעטער קאָנען באוועגט ווערן אין א"י

צו דער אונטערזוכונג פון לאָרד סימפּסאָן

פון י. אייגער (ירושלים)

וועגן יסורים זאָגט די וועלט: וועגן די צווייטע מינוט זאָל זיין ווי די ערשטע, וואָלען מענשן נים אריבערגעטראָגן, דער נאָכצער ענין מיט סימפּסאָן'ען, זיין באַ־שטימונג מיט זיין אָנקומען קיין ארץ־ישראל האָט פארשאפט די אידן גרויס צער. שטיין אויף דעם בּרעג פון אָפּ־גרונט איז א שרעקאָכער געפיל: עס שווינדלט דער קאָפּ און הענט אין פיס לאָזן זיך אָפּ. ווייל עס איז נים קיין פראַ־גע וועגן בעסער אָדער ערגער, נאָר וועגן "זיין אָדער נים זיין". ענלאכעס צו דעם האָבן געשפּירט די אידן וועגן ה' סימפּ־סאָן איז געקומען אהער צו דערפילן זיין מיסיע. א קליינקייט: מ'האָט אוועקגע־שטעלט די פּראָבלעם וועגן דער לעצטער אידישער האָפענונג. אין דער פראַס פון "זיין אָדער נים זיין" און איין מענש אליין דאַרף אַרויסטראָגן אן אורטייל! נאָר מיט יערן טאָג איז די שאָפונג גע־וואָרן שוואכער; ה' סימפּסאָן האָט אנ־געהויבן אומפּאָרן איבער'ן לאנד, ער איז געווארן א מין תּשיב און די אידישע באַפעלקערונג האָט זיך צו אים צוגע־וואוינט. צוזאמען מיט דעם, און דאָס איז וואַרשיינלאך די הויפּט אורזאך, האָ־בען זיך אָנגעהויבן פארשפּרייטן קלאָנ־גען אז ה' סימפּסאָן ווערט אלץ מער פריינדלאך געשטימט, אז עס איז צו האָפן אז ער וועט זיין ענגע אביעקטיוו, און די אידן פארלאנגן דאָך ניט מער ווי אביעקטיוויטעט. אָבער דער אידן זיינען איצט שוין שוואַרק צוריקגעהאלטן בּנוגע שיינע פראָגן און אפילו פארמעלע הב־טחות פון ענגלענדער און דעריבער קאָן קיין רעדע ניט זיין וועגן רואיקייט און זיכערקייט אין באאוג צו די רעזולטאטן פון ה' סימפּסאָן'ס אונטערזוכונג.

די אידישע אגענט האָט באשטימט א פּפעציעלע קאָמיסיע מיט ארטור רופּין אין דער שפּיץ, וועלכע האָט געראַרפט פאר ה' סימפּסאָן'ען און דערויבער האָט א באַזונדערן אינטערעס דאָס, וואָס דר. רופּין האָט געזאָגט וועגן דעם אין זיין באריכט מיט א פּאָר וואָכן צוריק אינם חוּיפּט ביוראָ פון'ם קרן היסוד. ה' סימפּ־סאָן האָט זיך באשעפטיקט מיט דער קאָ־לאָניזאציע פּראָבלעם אין גרינכולאנד, אָבער קיינער וויים ניט אויב ער איז באַ־קאנט מיט לאנדווירטשאפט. די קאָמיסיע וויט רופּינס דערקלערונג, וועט ניט באַ־ריר מיט אים קיין פּאָליטישע פראגעס, נאָר וועט בלויז מיט אים פירן געשפּרע־כען איבער די עקאָנאָמישע תּנאים פון אידישער האָפענונג. אין דער פאַרס פון "זיין אָדער נים זיין" און איין מענש אליין דאַרף אַרויסטראָגן אן אורטייל! נאָר מיט יערן טאָג איז די שאָפונג גע־וואָרן שוואכער; ה' סימפּסאָן האָט אנ־געהויבן אומפּאָרן איבער'ן לאנד, ער איז געווארן א מין תּשיב און די אידישע באַפעלקערונג האָט זיך צו אים צוגע־וואוינט. צוזאמען מיט דעם, און דאָס איז וואַרשיינלאך די הויפּט אורזאך, האָ־בען זיך אָנגעהויבן פארשפּרייטן קלאָנ־גען אז ה' סימפּסאָן ווערט אלץ מער פריינדלאך געשטימט, אז עס איז צו האָפן אז ער וועט זיין ענגע אביעקטיוו, און די אידן פארלאנגן דאָך ניט מער ווי אביעקטיוויטעט. אָבער דער אידן זיינען איצט שוין שוואַרק צוריקגעהאלטן בּנוגע שיינע פראָגן און אפילו פארמעלע הב־טחות פון ענגלענדער און דעריבער קאָן קיין רעדע ניט זיין וועגן רואיקייט און זיכערקייט אין באאוג צו די רעזולטאטן פון ה' סימפּסאָן'ס אונטערזוכונג.

די אידישע אגענט האָט באשטימט א פּפעציעלע קאָמיסיע מיט ארטור רופּין אין דער שפּיץ, וועלכע האָט געראַרפט פאר ה' סימפּסאָן'ען און דערויבער האָט א באַזונדערן אינטערעס דאָס, וואָס דר. רופּין האָט געזאָגט וועגן דעם אין זיין באריכט מיט א פּאָר וואָכן צוריק אינם חוּיפּט ביוראָ פון'ם קרן היסוד. ה' סימפּ־סאָן האָט זיך באשעפטיקט מיט דער קאָ־לאָניזאציע פּראָבלעם אין גרינכולאנד, אָבער קיינער וויים ניט אויב ער איז באַ־קאנט מיט לאנדווירטשאפט. די קאָמיסיע וויט רופּינס דערקלערונג, וועט ניט באַ־ריר מיט אים קיין פּאָליטישע פראגעס, נאָר וועט בלויז מיט אים פירן געשפּרע־כען איבער די עקאָנאָמישע תּנאים פון האָפענונג. אין דער פאַרס פון "זיין אָדער נים זיין" און איין מענש אליין דאַרף אַרויסטראָגן אן אורטייל! נאָר מיט יערן טאָג איז די שאָפונג גע־וואָרן שוואכער; ה' סימפּסאָן האָט אנ־געהויבן אומפּאָרן איבער'ן לאנד, ער איז געווארן א מין תּשיב און די אידישע באַפעלקערונג האָט זיך צו אים צוגע־וואוינט. צוזאמען מיט דעם, און דאָס איז וואַרשיינלאך די הויפּט אורזאך, האָ־בען זיך אָנגעהויבן פארשפּרייטן קלאָנ־גען אז ה' סימפּסאָן ווערט אלץ מער פריינדלאך געשטימט, אז עס איז צו האָפן אז ער וועט זיין ענגע אביעקטיוו, און די אידן פארלאנגן דאָך ניט מער ווי אביעקטיוויטעט. אָבער דער אידן זיינען איצט שוין שוואַרק צוריקגעהאלטן בּנוגע שיינע פראָגן און אפילו פארמעלע הב־טחות פון ענגלענדער און דעריבער קאָן קיין רעדע ניט זיין וועגן רואיקייט און זיכערקייט אין באאוג צו די רעזולטאטן פון ה' סימפּסאָן'ס אונטערזוכונג.

אויסער דעם זיינען נאָך פאראן אנ־דערע געגנטן, ווי אהרום בית־שאן — א קאָלאָסאלער שטח פון 400,000 דונאם, אויף אים געפינען זיך נים מער ווי 15 אויף אים געפינען זיך נים מער ווי 15 הונדערט אראבישע פאמיליעס. די געגנט "חולה" און אנדערע, וועלכע דר. רופּין האָט נים געוואָלט אָנרופן, ער האָט דער־קלערט אז ער איז פּולשטענדיק אי־ן בערציינט אז מען קאָן באַזעצן 50 טויזנט אראבישע פאמיליעס. אָן דעם אז מען זאָל דאַרפן אפילו איין אראבישן פּויער אויסטרייבן פון זיין באַדן. פארקערט, דער אראבישער פּויער וועט נאָר לעבן באַרייכטער בעסער ווי ער האָט געלעבט.

עס פארשטייט זיך, אז דאָס קאָן מען נים דורכפירן פאר א יאָר אָדער צוויי, נאָר אין משך פון צוואנציק יאָר: דאָס איז אפהיינגיק פון דעם ווילן פונ'ם אי־דישן פאָלק — ער זאָל געבן די נויטיקע געלט מיטלען, און פון דעם גוטן ווילן פון דער רעגירונג — זי זאָל נים שטערן נאָר מיטהעלפן. צוזאמען מיט די 50 טויזנט פאמיליעס ערד־ארבעטער וועלן קאָנען קומען אין לאנד צוויי מאָל און זאָנאר דריי מאָל אזוי פיל פאמיליעס פון אנדערע באשעפטיקונגען, אזוי אז ערד־ארבעטער זאָלן אויסמאכן 30 פּראָצ. פון דער איד. באפעלקערונג. אויב מיר וועלן דעעכנען יעדע פאמיליע פאר 5 נפשות, וועלן מיר א דאנק דער דאָזיקער קאָלאָ־ניזאציע צוואמען מיט די 165,000 אי־דן, וועלכע זיינען שוין פאראן אין לאנד, דערגרייכן צו א אידישער באפעלקערונג פון א מיליאָן נפשות. אויב אונזער דור וועט דאָס נאָר דורכפירן, וועט דאָס הייס־סען אז ער האָט דערגרייכט דעם ציל, וועלכע ער האָט געקאָנט שטעלן פאר זיך, אז דאָס דאַרף מען באוויין פאר ה' סימפּסאָן'ען און דאָס איז די אויפגאבע פון דער געשאפענער קאָמיסיע.

דער דר. רופּין האָט דאָמאָלסט פאר־ענדיקט מיט עטלאכע ערנסטע און האַר־ציקע טרייסט־פאָרלעלן צווישן דער אינטערעסנטער אינטערעסן מיט דער אינטערעסן אין דער אין אלע אנדערע. וועלכע דר. רופּין האָט נים געוואָלט אָנרופן, ער האָט דער־קלערט אז ער איז פולשטענדיק אי־ן בערציינט אז מען קאָן באַזעצן 50 טויזנט אראבישע פאמיליעס. אָן דעם אז מען זאָל דאַרפן אפילו איין אראבישן פּויער אויסטרייבן פון זיין באַדן. פארקערט, דער אראבישער פּויער וועט נאָר לעבן באַרייכטער בעסער ווי ער האָט געלעבט.

עס פארשטייט זיך, אז דאָס קאָן מען נים דורכפירן פאר א יאָר אָדער צוויי, נאָר אין משך פון צוואנציק יאָר: דאָס איז אפהיינגיק פון דעם ווילן פונ'ם אי־דישן פאָלק — ער זאָל געבן די נויטיקע געלט מיטלען, און פון דעם גוטן ווילן פון דער רעגירונג — זי זאָל נים שטערן נאָר מיטהעלפן. צוזאמען מיט די 50 טויזנט פאמיליעס ערד־ארבעטער וועלן קאָנען קומען אין לאנד צוויי מאָל און זאָנאר דריי מאָל אזוי פיל פאמיליעס פון אנדערע באשעפטיקונגען, אזוי אז ערד־ארבעטער זאָלן אויסמאכן 30 פּראָצ. פון דער איד. באפעלקערונג. אויב מיר וועלן דעעכנען יעדע פאמיליע פאר 5 נפשות, וועלן מיר א דאנק דער דאָזיקער קאָלאָ־ניזאציע צוואמען מיט די 165,000 אי־דן, וועלכע זיינען שוין פאראן אין לאנד, דערגרייכן צו א אידישער באפעלקערונג פון א מיליאָן נפשות. אויב אונזער דור וועט דאָס נאָר דורכפירן, וועט דאָס הייס־סען אז ער האָט דערגרייכט דעם ציל, וועלכע ער האָט געקאָנט שטעלן פאר זיך, אז דאָס דאַרף מען באוויין פאר ה' סימפּסאָן'ען און דאָס איז די אויפגאבע

אן אפיל צו עדמאָנטאָנער אידן

אין נאָמען פון די 44 זקנים און זקנות פון ווינניפּעגער און מערב פאר־נאדער מושב זקנים, וועגדע איך זיך צו אייך, אז איר זאָלט ביישטייערן פאר דער נייטיקער אינסטיטוציע אזוי ווי איר האָט עס געטאָן אלעמאָל, ניט רע־כענענדיק זיך מיט דער איצטיקער צייט וואָס איז אפשר ניט צו גוט.

ב. סארנער

אונזער פארטרעטער און סופּעראינטענדענט, וועט אייך באזוכן אין נאָמען פון מושב זקנים, און מיר האָפן אז איר וועט־ביישטייערן אייער חלק אויף אויסהאלטן די אלטע לייט. אין דערפאר וועט אייך גאָט העלפן אז איר וועט האָבן א גוטע עלטער ביי זיך דער היים.

באַרד אף דירעקטאָרס פון מושב זקנים,
א. גרינבערג, פּרעזידענט.

BANK MONEY ORDER No 32
Bank of Hamilton
James Doe — Hamilton Ont. 11th 1928
PAY TO THE ORDER OF Jno Roe Co. — $50.00
THE SUM OF Fifty DOLLARS
THE ROYAL BANK OF CANADA
TO THE TELLERS OF THE ROYAL BANK OF CANADA IN CANADA
countersigned C. O'Neill
countersigned M. Menzies
NEGOTIABLE WITHOUT CHARGE BY ANY CHARTERED BANK IN CANADA (EXCEPT IN THE YUKON DISTRICT)
money order enclosed

"מאָני אָרדערס איינגעשלאָסן"

פאר זיכערקייט און באקוועמלאכקייט אין אריבערשיקן געלט איבערהאל אין קאנאדע, די פּראָווינציעלע שטאטן אָדער אין די בריטישע אינזלען, באנוצט זיך מיט די ראָיאל בענק מאָני אָרדערס. מען קאָן זיי באקומען אין יעדן ברענטש פון דער באנק און זיי ווערן אויסגעצאָלט אין דאָלארן אָדער פונטן.

The Royal Bank of Canada